

**Sprawozdanie z działalności
Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Morawicy
za 2023 rok**

Spis treści

1. Zagadnienia wstępne.....	3
2. Zasady udzielania pomocy.....	6
3. Kadra Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy.....	7
4. Informacja finansowa z wykorzystania budżetu w roku 2023.....	7
5. Działalność Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy w zakresie realizacji zadań z pomocy społecznej.....	10
6. Zespół interdyscyplinarny.....	18
7. Asystenci rodziny.....	20
8. Świadczenia rodzinne.....	22
9. Fundusz alimentacyjny.....	27
10. Świadczenia wychowawcze.....	27
11. Świadczenia pozaustawowe z pomocy społecznej.....	27
12. Dodatkowa działalność podejmowana przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w 2023 r.....	28
13. Potrzeby Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy.....	34

Podstawa prawna: art. 110 ust 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023r poz. 901 z późn. zm.)

1. ZAGADNIENIA WSTĘPNE

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w roku 2023 realizował zadania na podstawie przepisów, w szczególności:

- 1) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2023r. poz. 901 z późn. zm.),
- 2) ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2024r. poz. 323);
- 3) ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2023r. poz. 1993);
- 4) ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. z 2023r. poz. 1335);
- 5) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2024r. poz. 177);
- 6) ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2024r. poz. 146);
- 7) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021r. poz. 1249 późn. zm.);
- 8) ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2023r. poz. 810 z późn. zm.);
- 9) ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. z 2023 r. poz. 2424);
- 10) ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2023 r. poz. 1923);
- 11) ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023 r. poz. 571);
- 12) ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1230);
- 13) ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2123 z późn.zm.);
- 14) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.);
- 15) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 1939);
- 16) ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2023r. poz. 1251 z późn. zm);
- 17) ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 44);
- 18) ustawy z 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U. z 2024 r. poz. 246);
- 19) ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. z 2024 r. poz. 266);
- 20) ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz.U. z 2024 r. poz. 70).
- 21) ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku (Dz. U. 2022 r. Poz. 2127);

22) ustawy z dnia 15 grudnia 2022r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz.U. 2022, poz. 2687 ze zm.)

ZADANIA WŁASNE:

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o **charakterze obowiązkowym należy m.in.:**

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom nie mającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 13) dożywianie dzieci;
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Do zadań własnych gminy o charakterze fakultatywnym należy :

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 4) opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- 5) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 6) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

ZADANIA ZLECONE:

Zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy :

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających;
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;

- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3, w terminie:
 - a) do dnia 31 stycznia danego roku – za okres od 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku;
 - b) do dnia 31 lipca danego roku – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

2. ZASADY UDZIELANIA POMOCY

O udzielenie pomocy finansowej mogą starać się osoby, które spełniają warunki określone w ustawie o pomocy społecznej tj.:

- są w trudnej sytuacji życiowej;
- są w trudnej sytuacji finansowej (przy czym oba warunki muszą być spełnione jednocześnie).

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej, na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku, przysługuje osobom i rodzinom z powodu:

- 1) ubóstwa;
- 2) sieroctwa;
- 3) bezdomności;
- 4) bezrobocia;
- 5) niepełnosprawności;
- 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby;
- 7) przemocy w rodzinie;
- 8) potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- 9) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- 10) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych;
- 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 13) alkoholizmu lub narkomanii;
- 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługiwało w 2023 r. :

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty **776 zł**,
- rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty **600 zł**,

przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z przyczyn wymienionych w art. 7 ust. 1-15 ustawy o pomocy społecznej.

3. KADRA OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W MORAWICY

Utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników jest zadaniem obowiązkowym gminy wynikającym z art. 17 ust 18 ustawy o pomocy społecznej.

Do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia pracowników socjalnych. Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy jw. OPS zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku 1 pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Tab. 1. Liczba stanowisk w MGOPS w 2023 roku

Działy w Ośrodku Pomocy Społecznej	liczba stanowisk
Kierownik	1
Dział pomocy społecznej – pracownicy socjalni	7
Dział świadczeń rodzinnych, wychowawczych i fundusz alimentacyjny	4
Dział księgowo - kadrowy	3
Asystenci rodziny	2
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne oraz asystenci i opiekunowie osób niepełnosprawnych	76
Świetlice środowiskowe	11
Obsługa informatyczna	2
Poradnictwo dla osób dotkniętych przemocą i problemem alkoholowym	3
Ogółem	109

Źródło: opracowanie własne

W Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Morawicy w 2023 r. ogółem zatrudnionych było **109** pracowników w tym: na **umowę o pracę** zatrudniono **27** osób, natomiast na **umowę zlecenie** **82** osoby.

4. INFORMACJA FINANSOWA Z WYKORZYSTANIA BUDŻETU W ROKU 2023

Tab. 2. Budżet Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w 2023 roku

Dział	Rozdział	Rodzaj zadania	Plan	Wydatki
754		BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA PRZECIWPOZAROWA		
	75495	Świadczenia związane z dzieleniem pomocy obywatelom Ukrainy	199 920,00	199 920,00
	75495	Zakup usług związanych z pomocą obywatelom Ukrainy	2 688,00	2 688,00

Dział	Rozdział	Rodzaj zadania	Plan	Wydatki
851		OCHRONA ZDROWIA		
	85154	Przeciwdziałanie alkoholizmowi	621 211,78	390 346,61
	85195	Pozostała działalność (ubezpieczenie społeczne)	640,00	640,00
852		POMOC SPOŁECZNA		
	85202	Domy Pomocy Społecznej	858 129,00	771 559,36
	85205	Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	4 000,00	3 600,00
	85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacone za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej i dofinansowanie zadań własnych	34 208,00	32 505,57
	85214	Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	104 119,00	61 201,97
	85214	Świadczenia społeczne wypłacane obywatelom Ukrainy przebywającym na terytorium RP	6 205,00	5 683,80
	85215	Dodatki mieszkaniowe	13 330,00	11 933,33
	85216	Zasiłki stałe	383 820,00	375 116,05
	85219	Ośrodki Pomocy Społecznej	1 720 058,00	1 456 850,83
	85228	Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	998 999,00	860 988,81
	85230	Pomoc w zakresie dożywiania	151 600,00	134 500,00
	85295	Pozostała działalność (projekty, zasiłki dla obywateli Ukrainy)	219 495,12	165 034,81
853		POZOSTAŁWE ZADANIA w ZAKRESIE w ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ		
	85395	Pozostała działalność (m.in.: dodatki elektryczny, gazowy – VAT, węglowy, inne źródła)	607 198,00	395 116,80
855		RODZINA		
	85502	Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	8 919 477,00	8 919 477,00
	85503	Karta Dużej Rodziny	115 030,00	114 143,36
	85504	Wspieranie rodziny		

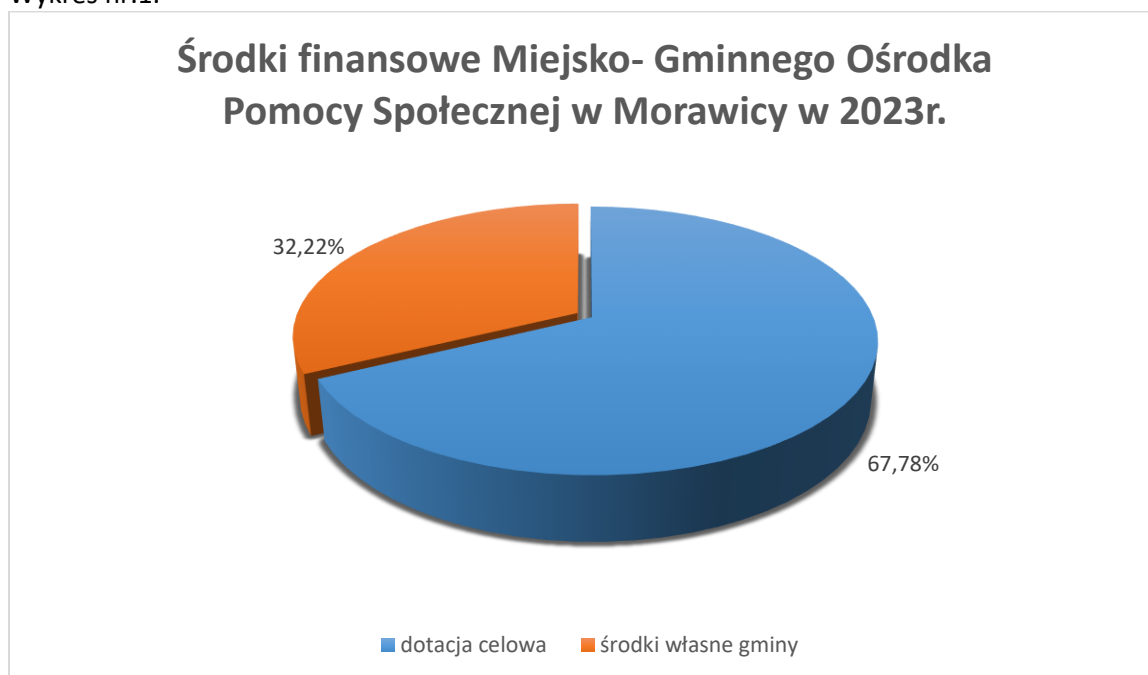
Dział	Rozdział	Rodzaj zadania	Plan	Wydatki
			166 661,62	148 461,64
	85508	Rodziny zastępcze	228 000,00	188 759,20
	85513	Składki na ubez. zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne , zgodne z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów z godnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłaceniu zasiłków dla opiekunów	91 018,00	87 503,13

Źródło: opracowanie własne

Wykonany plan finansowy Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy wg. stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku wynosił **14 326 030,27 zł** z czego:

- 1) dotacja celowa wynosiła **9 710 148,04 zł**
- 2) środki własne gminy wynosiły **4 615 882,23 zł**

Wykres nr.1.

Źródło: opracowanie własne

Z powyższego wykresu wynika, że środki własne gminy to 32,22% natomiast dotacja celowa to 67,78% budżetu Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy.

5. DZIAŁALNOŚĆ MIEJSKO-GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W MORAWICY W ZAKRESIE REALIZACJI ZADAŃ Z POMOCY SPOŁECZNEJ

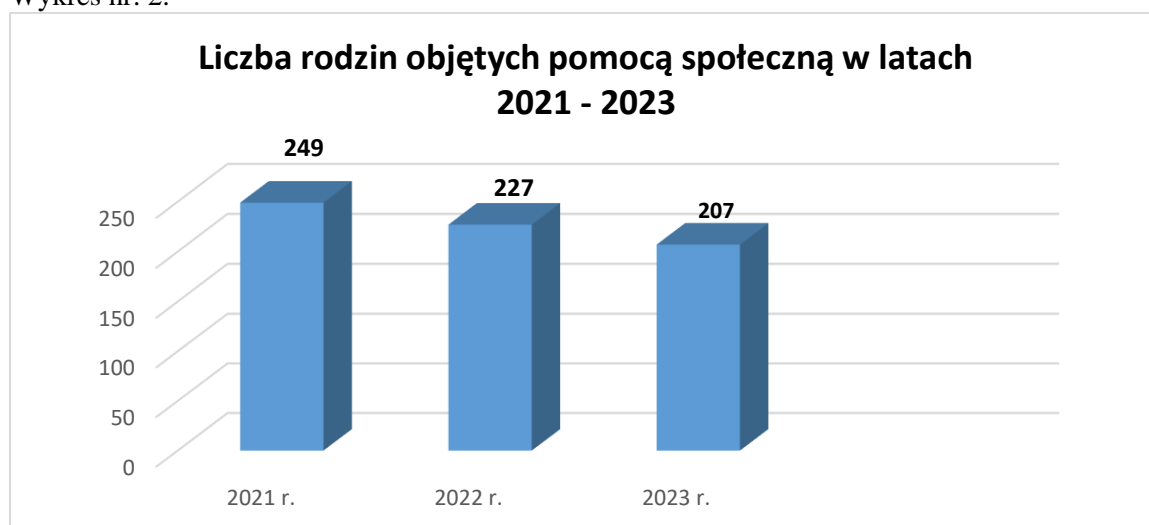
Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy jest jednostką organizacyjną realizującą zadania pomocy społecznej mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

W roku 2023 na terenie Miasta i Gminy Morawica zameldowanych na pobyt stały było 16 991 osób (*stan na 31.12.2023r*).

W tym samym roku pomocą społeczną objętych zostało **207** rodzin. W rodzinach tych było 410 osób.

Wykres nr. 2.

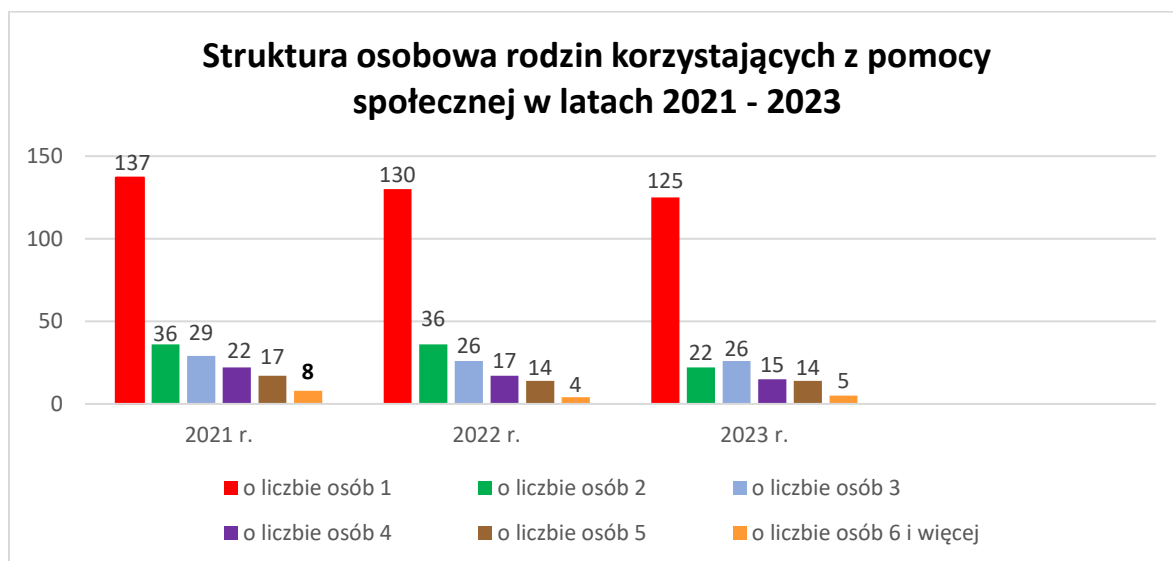

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS za 2021 - 2023

Z powyższego wykresu wynika, że w latach 2021 – 2023 liczba rodzin objętych pomocą społeczną systematycznie zmniejsza się.

Pomocą społeczną w 2021 r. objętych było 249 rodzin co stanowiło 1,5 % ogółu ludności zameldowanej w gminie Morawica, w 2022 r. z pomocy korzystało 227 rodzin co stanowiło 1,35 % ogółu ludności na terenie gminy, natomiast w 2023 r. pomoc otrzymało 207 rodzin co stanowiło 1,22 % ogółu ludności zameldowanej na terenie Miasta i Gminy Morawica.

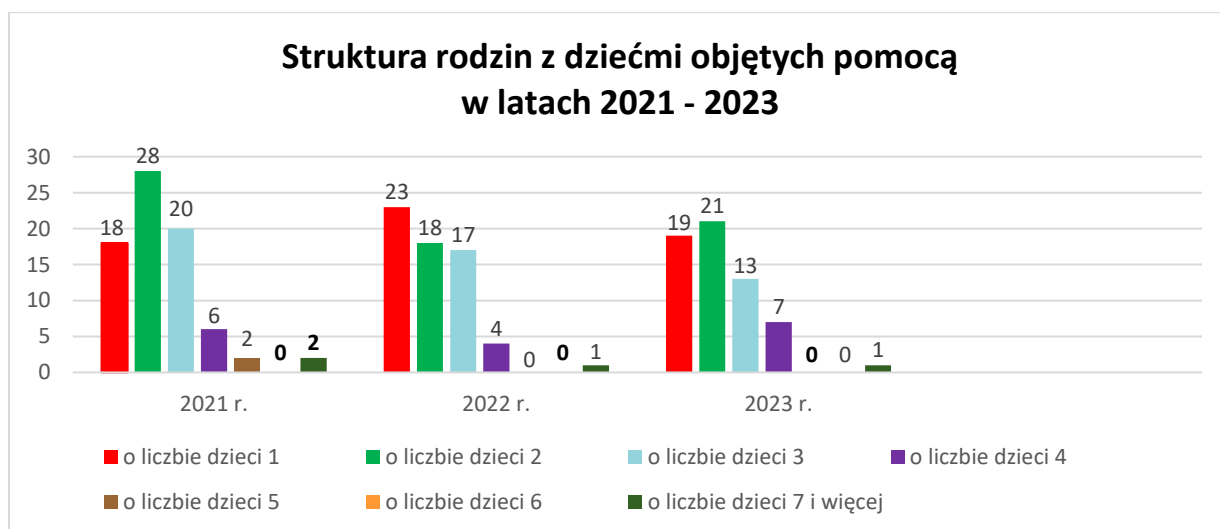
Wykres nr. 3.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS za 2021 - 2023

Dane zawarte na wyżej przedstawionym wykresie wskazują, że największą grupą świadczeniobiorców w latach 2021 – 2023 są osoby samotnie gospodarujące, natomiast najmniejszą grupą są rodziny o liczbie sześć i więcej osób.

Wykres nr. 4.

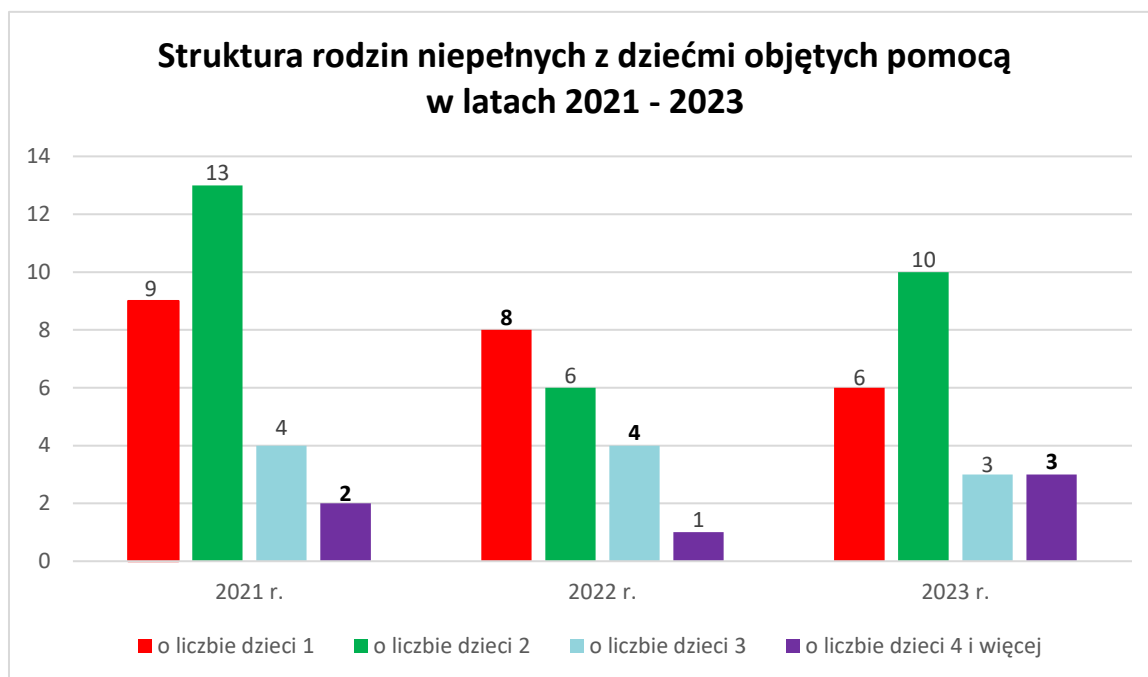
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS za 2021 - 2023

Powyższa analiza wskazuje, że :

- 2021 r. największą grupą świadczeniobiorców objętych pomocą są rodziny z dwójką dzieci oraz rodziny które wychowują troje i jedno dziecko;
- 2022 r. największą grupą świadczeniobiorców objętych pomocą są rodziny z jednym dzieckiem oraz rodziny które posiadają dwoje i troje dzieci.;

- 2023 r. największą grupą świadczeniobiorców objętych pomocą są rodziny z dwójką dzieci oraz rodziny z jednym dzieckiem;

Wykres nr. 5.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS za 2021 - 2023

Przedstawiony wykres wskazuje, że :

- 2021 r. największą grupą świadczeniobiorców objętych pomocą są rodziny niepełne z dwojgiem dzieci oraz rodziny które wychowują jedno dziecko;
- 2022 r. największą grupą świadczeniobiorców objętych pomocą są rodziny niepełne z jednym dzieckiem oraz rodziny które posiadają dwoje i troje dzieci.
- 2023 r. największą grupą świadczeniobiorców objętych pomocą są rodziny niepełne z jednym dzieckiem oraz rodziny z dwojgiem dzieci;

Tab. 3. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2021 - 2023

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin 2021r.	Liczba osób w rodzinach 2021r.	Liczba rodzin 2022r.	Liczba osób w rodzinach 2022r.	Liczba rodzin 2023r.	Liczba osób w rodzinach 2023r.
Ubóstwo	116	267	155	350	125	224
Bezdomność	4	4	5	5	5	5
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym:	4	15	2	4	6	22
➤ wielodzietność	1	7	0	0	1	5
Bezrobocie	34	81	26	56	21	40
Niepełnosprawność	114	212	111	181	116	180
Długotrwała lub ciężka choroba	90	159	79	151	49	87

Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, w tym:	13	49	9	26	4	15
➤ rodzina niepełna	5	16	5	13	2	6
➤ rodzina wielodzietna	5	29	0	0	1	5
Przemoc w rodzinie	12	29	3	11	4	11
Alkoholizm	41	71	29	38	31	39
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	5	5	2	2	2	2
Zdarzenie losowe	1	3	2	9	4	9
Sytuacja kryzysowa	6	13	29	68	22	38

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS za 2021 - 2023

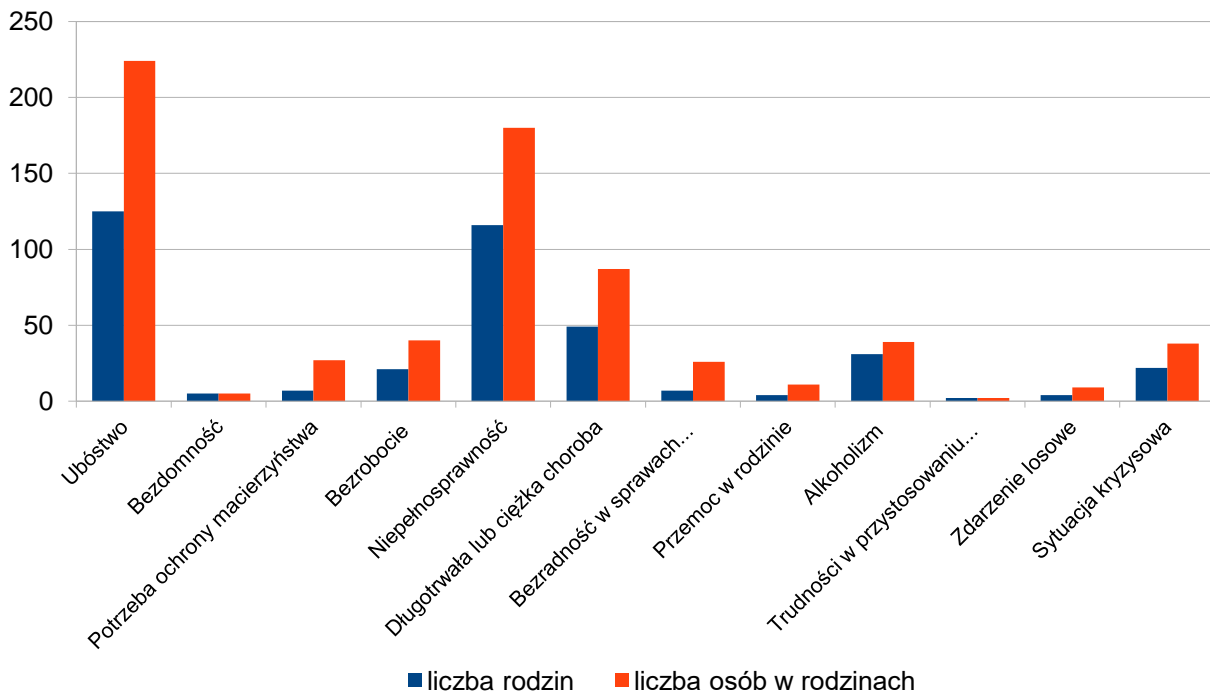
Z powyższej tabeli wynika, że największą grupą świadczeniobiorców stanowią rodziny objęte wsparciem z powodu:

- 1) ubóstwa (tj. posiadają dochody poniżej kryterium zgodnie z ustawą o pomocy społecznej):
 - w 2021 r. 116 rodzin (46,59% ogółu rodzin korzystających z pomocy);
 - w 2022 r. 155 rodzin (68,28% ogółu rodzin korzystających z pomocy);
 - w 2023 r. 125 rodzin (60,39% ogółu rodzin korzystających z pomocy)
- 2) rodziny z osobą niepełnosprawną:
 - w 2021r. 114 rodzin (45,78% ogółu rodzin korzystających z pomocy);
 - w 2022 r. 111 rodzin (48,89% ogółu rodzin korzystających z pomocy);
 - w 2023 r. 116 rodziny (56,04% ogółu rodzin korzystających z pomocy);
- 3) rodziny gdzie występuje długotrwała choroba:
 - w 2021 r. 90 rodzin (36,14% ogółu rodzin korzystających z pomocy);
 - w 2022 r. 79 rodzin (34,80% ogółu rodzin korzystających z pomocy);
 - w 2023 r. 49 rodzin (23,67% ogółu rodzin korzystających z pomocy);
- 4) Znaczną część stanowią rodziny gdzie występuje alkoholizm:
 - w 2021 r. 41 rodzin (16,47% ogółu rodzin korzystających z pomocy) oraz przemoc w rodzinie 12 rodzin (4,82% ogółu rodzin korzystających z pomocy) ;
 - w 2022 r. 29 rodzin (12,78% ogółu rodzin korzystających z pomocy) oraz rodziny w których wystąpiła sytuacja kryzysowa 29 rodzin (12,78% ogółu rodzin).;
 - w 2023 r. 31 rodzin (14,98% ogółu rodzin korzystających z pomocy) oraz rodziny w których wystąpiła sytuacja kryzysowa 22 rodzin (10,63 % ogółu rodzin).;
- 5) Nieliczne są rodziny, którym przyznano pomoc z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego oraz zdarzenia losowego:
 - w 2021 r. 5 rodzin z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (2% ogółu rodzin korzystających z pomocy) oraz zdarzenia losowego 1 rodzina (0,40% ogółu rodzin korzystających z pomocy);
 - w 2022 r. 2 rodziny z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (0,88% ogółu rodzin) oraz zdarzenia losowego – 2 rodziny (0,88% ogółu rodzin korzystających z pomocy).

- w 2023 r. 2 rodziny z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (0,97% ogółu rodzin korzystających z pomocy) oraz zdarzenia losowego 4 rodziny (1,93% ogółu rodzin korzystających z pomocy);

Wykres nr. 6.

Główne problemy rodzin zamieszkujących na terenie Miasta i Gminy Morawica w 2023 r.

Źródło: opracowanie własne

Do głównych problemów rodzin zamieszkujących na terenie Miasta i Gminy Morawica, korzystających z pomocy tutejszego ośrodka należą:

- niskie dochody w rodzinach, które nie wystarczają by pokryć wydatki na bieżące funkcjonowanie,
- niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba – członkowie rodzin nie są w stanie sprostać obowiązkom związanym ze sprawowaniem opieki, pielęgnacją, rehabilitacją, zapewnieniem leków i odpowiedniego sprzętu medycznego lub rehabilitacyjnego,
- alkoholizm oraz przemoc w rodzinach.

Tab. 4. Udzielone świadczenia z zadań zleconych gminom realizowane przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w latach 2021 - 2023

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2021 r.	Liczba świadczeń zrealizowanych w 2021 r.	Kwota wydatkowana na usługi w 2021 r.	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2022 r.	Liczba świadczeń zrealizowanych w 2022 r.	Kwota wydatkowana na usługi w 2022 r.	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2023 r.	Liczba świadczeń zrealizowanych w 2023 r.	Kwota wydatkowana na usługi w 2023 r.
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	21	3141	107 503	17	2111	70 755	14	1614	61 722
Razem:	X	X	107 503	X	X	70 755	X	X	61 722

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS za 2021 - 2023

Z tabeli nr. 4 wynika, że na terenie Miasta i Gminy Morawica w analizowanym przedziale czasowym spada zainteresowanie specjalistycznymi usługami opiekuńczymi świadczonymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Podyktowane prawdopodobnie jest to tym, że od trzech lat MGOPS realizuje nieodpłatnie Program Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej, który cieszy się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców naszej gminy.

Tab. 5. Udzielone świadczenia z zadań własnych gminy realizowane przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w latach 2021 - 2023

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia w 2021 r.	Liczba świadczeń zrealizowanych 2021 r.	Kwota świadczeń wydatkowanych w 2021 r.	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia w 2022 r.	Liczba świadczeń zrealizowanych w 2022 r.	Kwota świadczeń wydatkowanych w 2022 r.	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia w 2023r.	Liczba świadczeń zrealizowanych w 2023 r.	Kwota świadczeń wydatkowanych w 2023 r.
Zasiłki stałe	62	704	391 820	68	717	446 648	58	604	375 116
Zasiłki okresowe	57 liczba rodzin	198	70 566 własne 2 677 dotacja 67 889	51 liczba rodzin	149	51 687 własne 2 559 dotacja 49 128	39 liczba rodzin	111	38094

Tab. 5 cd.

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia w 2021 r.	Liczba świadczeń zrealizowanych w 2021 r.	Kwota świadczeń wydatkowanych w 2021 r.	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia w 2022 r.	Liczba świadczeń zrealizowanych w 2022 r.	Kwota świadczeń wydatkowanych w 2022 r.	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia w 2023 r.	Liczba świadczeń zrealizowanych w 2023 r.	Kwota świadczeń wydatkowanych w 2023 r.
Posiłek dla dzieci w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”	41	3 390	26 302	41	4 420	38 170	47	4 304	29 430
Zasiłek celowy na zakup żywności w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”	206 (83 liczba rodzin)	387	110 440	149 (70 liczba rodzin)	312	106 950	144 (74 liczba rodzin)	319	105 070
Zasiłki celowe i pomoc rzeczowa w tym:	210	-	142 340	183	-	128 252	168	-	123 478
➤ zasiłek celowy specjalny	39	50	17 290	32	38	16 782	24	32	12 608
Składka na ubezpieczenie zdrowotne (zasiłki stałe, CIS)	55	586	32 453	57	615	37 317	51	539	32 506
Schronienie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sprawienie pogrzebu	X	0	0	X	0	0	X	1	2160
Zasiłek celowy na pokrycie wydatków związanych ze zdarzeniem losowym	1	1	200	2	2	5 400	4	4	4 700
Podstawowa usługa opiekuńcza	55	19 975	334 913	45	20 804	412 432	43	19 078	362 663
Odpłatność za pobyt w Domu Pomocy Społecznej	31	295	727 307	24	261	654 449	23	234	771 559
Razem:	X	X	2 002 665	X	X	1 853 631	X	X	1 898 087

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS za 2021 -2023

Z tabeli nr. 5 wynika, że najczęstszą formą pomocy, którą przyznano mieszkańcom Miasta i Gminy Morawica w latach 2021 – 2023 jest :

- 1) zasiłek celowy na zakup żywności w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”
 - w 2021 r. z programu korzystało 206 osób (83 rodziny), co stanowi 1,24 % ogółu mieszkańców Miasta i Gminy Morawica;
 - w 2022 r. z programu korzystało 149 osoby (70 rodziny), co stanowi 0,88% ogółu mieszkańców Miasta i Gminy Morawica;
 - w 2023 r. z programu korzystało 144 osoby (74 rodziny), co stanowi 0,85% ogółu mieszkańców Miasta i Gminy Morawica;

- 2) zasiłki celowe i pomoc rzeczowa:
 - w 2021 r. z programu z korzystało 210 osób, co stanowi 1,26 % ogółu mieszkańców Miasta i Gminy Morawica;
 - w 2022 r. z programu z korzystało 183 osoby , co stanowi 1,09% ogółu mieszkańców Miasta i Gminy Morawica;
 - w 2023 r. z programu z korzystało 168 osoby, co stanowi 0,99% ogółu mieszkańców Miasta i Gminy Morawica

- 3) posiłek dla dzieci w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”:
 - w 2021r - 41 dzieci korzystało z posiłku (co stanowi 0,25% ogółu mieszkańców w 2021r);
 - w 2022r - 41 dzieci korzystało z posiłku (co stanowi 0,24% ogółu mieszkańców w 2022r);
 - w 2023r – 47 dzieci korzystało z posiłku (co stanowi 0,28% ogółu mieszkańców w 2023r).

Na przestrzeni ostatnich trzech lat można zauważyć, iż zasiłek celowy na pokrycie wydatków związanych ze zdarzeniem losowym jest sporadyczną formą pomocy, która jest udzielana mieszkańcom Gminy Morawica.

Ponadto w ramach zadań własnych Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy zrealizował następujące działania:

- wydał dla **33** osób, decyzje stwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej, finansowanych ze środków publicznych;
- sfinansował z Gminnego Programu Przeciwdziałania Alkoholizmowi schronienie dla osób bezdomnych na kwotę **76 663,97 zł**;
- udzielił pomocy wyłącznie w formie pracy socjalnej dla **534** rodzin;
- przygotował spotkanie wigilijne dla **70** osób samotnych i starszych na łączną kwotę **4 341,84 zł**;
- przygotował paczki mikołajkowe dla **5** niepełnosprawnych dzieci, które mają nauczanie indywidualne w domu na łączną kwotę **516,86 zł**;
- przyznał i wypłacił dodatki mieszkaniowe dla **6** rodzin, na łączną kwotę **11 933,33 zł**;

Tab. 6. Wszystkie formy udzielonych świadczeń w latach 2021-2023 przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w stosunku do liczby mieszkańców w poszczególnych miejscowościach

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców 2021 r.	Procentowa liczba osób korzystających z pomocy MGOPS w 2021 r.	Liczba mieszkańców w 2022 r.	Procentowa liczba osób korzystających z pomocy MGOPS w 2022 r.	Liczba mieszkańców w 2023 r.	Procentowa liczba osób korzystających z pomocy MGOPS w 2023 r.
1	Bieleckie Młyny	265	0,00 %	295	0,00 %	293	0,34%
2	Bilcza	4060	1,97%	4156	1,76 %	4263	1,38%
3	Brudzów	566	9,01%	573	7,50 %	575	8,00%
4	Brzeziny	2533	2,25%	2579	1,59%	2609	1,34%
5	Chałupki	350	5,43%	352	2,27%	350	0,86%
6	Chmielowice	337	2,08%	342	1,75%	340	2,35%
7	Dębska Wola	612	5,72%	598	5,85%	594	3,03%
8	Drochów Dolny	210	0,95%	218	0,92%	218	2,75%
9	Drochów Górny	190	0,00%	183	2,73%	182	4,95%
10	Dyminy	531	2,26%	563	2,66%	603	2,16%
11	Kawczyn	147	3,40%	143	6,29%	139	10,07%
12	Kuby Młyny	182	0,55%	184	3,26%	184	1,63%
13	Lisów	442	6,56%	438	5,94%	438	5,02%
14	Łabędziów	334	1,80%	337	1,78%	345	1,16%
15	Morawica	1695	3,60%	1691	3,31%	1659	2,77%
16	Nida	549	5,10%	551	2,72%	551	2,18%
17	Obice	658	3,95%	658	3,95%	656	3,20%
18	Piasieczna Górka	636	1,89%	656	1,37%	670	1,04%
19	Podwole	72	0,00%	68	7,35%	64	7,81%
20	Radomice	600	6,33%	606	4,95%	605	5,79%
21	Wola Morawicka	1028	3,50%	1028	3,21%	1024	3,03%
22	Zaborze	254	3,94%	257	2,72%	255	1,96%
23	Zbrza	394	2,03%	385	4,42%	374	1,87%
Ogółem		16 645	3,14%	16 861	2,81%	16 991	2,41%

Źródło: opracowanie własne

Analiza zawarta w powyższej tabeli wskazuje, że w ostatnich trzech latach systematycznie zmniejsza się liczba mieszkańców korzystających ze wsparcia w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Morawicy.

6. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie Miasta i Gminy Morawica funkcjonuje powołany w 2011 roku przez Burmistrza Miasta i Gminy Morawica Zespół Interdyscyplinarny do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy, którego obsługą zajmuje się Miejsko -Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy.

Uchwałą Nr XXXI/263/20 Rady Miejskiej w Morawicy z dnia 29 grudnia 2020 roku przyjęto Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Morawica na lata 2021- 2024.

Celem głównym Programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie poprzez zapewnienie profesjonalnej pomocy i ochrony jej ofiarom oraz skuteczne oddziaływanie na sprawców przemocy poprzez realizację celów pośrednich zawartych w Programie, tj.: zwiększenie skuteczności pomocy oraz ochrona osób dotkniętych przemocą w rodzinie, skuteczne oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie, zwiększanie świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń płynących z przemocy w rodzinie, podnoszenie kompetencji pracowników służb, instytucji oraz organizacji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.

Realizacja Programu niesie za sobą stworzenie systemu wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, wskazanie możliwości uzyskania profesjonalnej pomocy dla osób uwikłanych w przemoc, dostarczenie wiedzy społeczeństwu o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem, motywowanie społeczności lokalnej do podejmowania działań zmierzających do powstrzymania przemocy, do podejmowania działań na rzecz ofiar przemocy.

Adresatami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie są:

- mieszkańcy gminy Morawicy, w tym osoby zagrożone przemocą w rodzinie;
- sprawcy przemocy w rodzinie;
- ofiary przemocy w rodzinie;
- świadkowie przemocy w rodzinie;
- osoby/ instytucje zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Realizatorami Gminnego Programu są:

- Burmistrz Miasta i Gminy Morawica;
- Rada Miejska i Urząd Miasta i Gminy;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Punkt Konsultacyjno-Informacyjny;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- placówki oświatowe;
- Policja;
- organizacje pozarządowe;
- placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego;
- placówki służby zdrowia;

W 2023 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło **63 Niebieskich Kart**, z czego **58** założonych przez funkcjonariuszy Policji, **3** przez pracowników MGOPS, **1** przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i 1 przez pracownika oświaty. W związku z powyższymi sprawami odbyły się 86 spotkań grup diagnostyczno pomocowych.

Tab. 7. Zestawienie realizacji procedury niebieskiej karty w latach 2021-2023

Rok/rodzaj podjętych działań	2021	2022	2023
Liczba Niebieskich Kart - łącznie, w tym:	63	69	63
- sporządzonych przez funkcjonariuszy Policji	55	65	58
- sporządzonych przez pracowników MGOPS	7	3	3
- sporządzonych przez pracownika służby zdrowia	1	1	-
- sporządzonych przez pracownika oświaty	-	-	1
-sporządzonych przez członka GKRPA	-	-	1
Liczba rodzin, w których sporządzono NK - łącznie, w tym:	53	52	52
- liczba osób w rodzinach	142	187	182
- liczba kobiet	48	69	65
- liczba mężczyzn	58	75	64
- liczba dzieci	36	43	53
Liczba rodzin, w których wystąpiły poszczególne formy przemocy:			
- przemoc fizyczna	47	27	16
- przemoc psychiczna	25	43	39
- przemoc ekonomiczna	1	15	3
- przemoc seksualna	5	5	3
Liczba wydanych przez funkcjonariuszy Policji zakazów zbliżania się i nakazów opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu - zgodnie z art. 15aa ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2023 poz 171 z późn. zm.)	3	8	6
Liczba sporządzonych przez Grupę Roboczą wniosków do GKRPA o leczenie odwykowe sprawcy przemocy	7	5	4
Liczba sporządzonych przez ZI wniosków do prokuratury o wszczęcie i przeprowadzenie dochodzenia	2	-	1
Lista sporządzonych do Sądu Rodzinnego wniosków o wgląd w sytuację małoletnich dzieci	4	1	1

Źródło: opracowanie własne

Powyższa tabela wskazuje, że problem przemocy w analizowanym przedziale czasowym utrzymuje się na podobnym poziomie. Zauważalna jest tendencja wzrostowa w formie przemocy psychicznej, natomiast zjawisko przemocy fizycznej w ostatnich trzech latach ulega zmniejszeniu.

7. ASYSTENCI RODZINY

Zgodnie z założeniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2023 roku w ramach „Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Morawicy zatrudnionych było dwóch asystentów rodziny.

W 2023 roku pracą asystentów objętych było **23** rodziny (**73** osoby w rodzinach) z terenu Miasta i Gminy Morawica. Rola asystenta polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Jego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych dysfunkcjami, przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Asystent zapobiega powstawaniu w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem, kształtowaniem prawidłowych postaw rodzicielskich i społecznie pożądanego modelu rodziny.

Celem pracy asystenta rodziny jest:

- osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowanie dzieci,
- motywowanie do trzeźwego stylu życia,
- doradzanie w sprawach prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego i dysponowania budżetem domowym,
- motywowanie dzieci z rodzin patologicznych do kontynuacji nauki,
- współpraca z Poradniami Specjalistycznymi, szkołami, pedagogami szkolnymi oraz Sądem Rodzinnym.

Tab. 8. Zestawienie realizacji działań asystentów rodziny w latach 2021-2023

	2021	2022	2023
Środki pozyskane z „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”	2000zł	6000zł	Pozyskano: 20 158,62zł Wykorzystano: 19 515,26zł
Ilość szkoleń i konferencji pozwalających na poszerzenie wiedzy i podniesienie kwalifikacji, w których asystent rodziny brał udział	szkolenia on-line: 3 szkolenia stacjonarne: 2 konferencje: 1	szkolenia on-line: 1 szkolenia stacjonarne: 1 konferencje: 4	szkolenia on-line: 3 szkolenia stacjonarne: 4 konferencje: 2
Ilość rodzin, z którymi współpracował asystent rodziny z wyszczególnieniem ilości osób dorosłych oraz dzieci w tych rodzinach	27 rodzin w tym: 40 osoby dorosłe, 58 dzieci	24 rodzin w tym: 35 osób dorosłych, 48 dzieci	23 rodziny w tym: 32 osób dorosłych, 41 dzieci
Ilość dzieci z rodzin, z którymi współpracował asystent rodziny, które trafiły do pieczy zastępczej z uwzględnieniem liczby dzieci, które powróciły do rodziny naturalnej	zabezpieczono: 4 dzieci powróciło: 3 dzieci	zabezpieczono: 2 dzieci powróciło: 0 dzieci	zabezpieczono: 0 dzieci powróciło: 0 dzieci
Ilość rodzin zakwalifikowanych do Programu Operacyjnego „Pomoc żywnościowa”	8 rodzin	8 rodzin	8 rodzin
Ilość dzieci rodzin asystenckich uczestniczących w zajęciach w ramach Programu Świetlic Środowiskowych	2 dzieci	4 dzieci	0 dzieci
Działania interwencyjne, w których brał udział asystent rodziny z uwagi na sytuację kryzysową, w szczególności okres ogłoszonego stanu	Pozostawanie w stanie gotowości oraz praca terenowa w przypadkach szczególnych w	Wsparcie w organizacji niezbędnych artykułów dla uchodźców wojennych z Ukrainy znajdujących się na	Asystent rodziny pozostawał w gotowości do działań wspierających rodziny ukraińskie,

pandemii oraz konfliktu zbrojnego na terenie Ukrainy	rodzinach asystenckich, wsparcie pracowników socjalnych w działaniach związanych z dyspozycją oraz rozwożeniem żywności do rodzin z terenu miasta i gminy Morawica we współpracy z Wojskiem Obrony Terytorialnej	terenie miasta i gminy Morawica; Objęcie wsparciem asystenta rodziny dla łącznie 3 opiekunów tymczasowych dla 4 małoletnich dzieci uchodźców z Ukrainy	pod których opieką pozostawały małoletnie dzieci. Monitorowano również rodziny opiekunów tymczasowych, które w czasie całego roku 2023 pozostawały na terenie miasta i gminy Morawica
Główne dysfunkcje oraz problemy rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Problemy opiekuńcze – wychowawcze (szczególnie brak wyuczonych pozytywnych wzorców wychowawczych), alkoholizm, bezrobocie, zła sytuacja ekonomiczna, przemoc domowa wobec rodziny, używanie niedozwolonych środków psychoaktywnych, obniżony stopień funkcjonowania z uwagi na chorobę psychiczną i/lub obniżony poziom intelektualny jednego lub obojga opiekunów.		

8. ŚWIADCZENIA RODZINNE

W oparciu o ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w ramach zadań zleconych realizuje świadczenia rodzinne, do których zalicza się:

- 1) zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych,
- 2) jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka – tzw. "becikowe",
- 3) świadczenia rodzicielskie oraz świadczenia opiekuńcze:
- 4) zasiłek pielęgnacyjny,
- 5) zasiłek dla opiekuna,
- 6) specjalny zasiłek opiekuńczy,
- 7) świadczenie pielęgnacyjne.

W 2023 roku do działu Świadczeń Rodzinnych wpłynęło łącznie 961 wniosków i wydanych zostało **1408** decyzji.

Tab. 9. Wydatki na świadczenia rodzinne w ramach zadań zleconych w Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Morawicy w 2023 roku

Forma pomocy	Roczna liczba świadczeń	Roczna liczba świadczeń 1 za 1	Kwota świadczeń (w zł)	Kwota świadczeń 1 za 1
Zasilek rodzinny	6130	559	718 658	32 360,83
Dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu:	3228	783	398 049	29 316,48
➤ urodzenia się dziecka	18	0	18 000	0
➤ opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	225	33	87818	6155,14
➤ samotnego wychowywania dziecka	194	70	39552	9868,88
➤ kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	646	71	69560	4969,65
➤ rozpoczęcia roku szkolnego	374	383	37400	1593,37
➤ podjęcie przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	907	138	63639	3986,24
➤ wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	864	88	82 080	2743,20
Zasilek pielęgnacyjny		5929		1 279 714
Świadczenie pielęgnacyjne		1902		4 644 805
➤ Składka na ubezpieczenie społeczne od w/w świadczenia		1491		966 766
➤ Składka zdrowotna		395		87 168
Specjalny zasilek opiekuńczy (SZO)		8		4360
➤ Składka na ubezpieczenie społeczne od SZO		8		1 200
➤ Składka zdrowotna		6		335
Zasilek dla opiekuna		13		8 060
➤ Składka na ubezpieczenie społeczne od ZDO		13		2 218
➤ Składka zdrowotna		0		0
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka		58		58 000
Świadczenie rodzicielskie		274		252 988
Razem:		X		X

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania MRPiPS za 2023 rok

Specjalny zasilek opiekuńczy jest przyznawany dla osoby, na której zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli:

- 1) nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub
- 2) rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,

– w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (...) albo orzeczeniem o niepełnosprawności, łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764,00 zł i wynosi 620,00 zł miesięcznie. Realizację świadczenia przedstawia poniższa tabela.

Tab. 10. Realizacja specjalnego zasiłku opiekuńczego przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w latach 2021 - 2023

Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2021 r.	Kwota świadczeń wypłaconych w 2021 r.	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2022 r.	Kwota świadczeń wypłaconych w 2022 r.	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2023 r.	Kwota świadczeń wypłaconych w 2023 r.
Specjalny zasiłek opiekuńczy	22	104 424,00 zł	8	33 100,00 zł	1	4 360,00 zł
Razem:	X	104 424,00 zł	X	33 100,00 zł	X	4 360,00 zł

Źródło: opracowanie własne

Analizując powyższą tabelę zauważa się znaczący spadek osób korzystających ze specjalnego zasiłku opiekuńczego z uwagi na fakt, że w ostatnich trzech latach systematycznie wzrastała liczba osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, które ustawowo jest waloryzowane.

Zasiłek dla opiekuna jest realizacją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 5 grudnia 2013 r., który zakwestionował część nowelizacji Ustawy o świadczeniach rodzinnych. Zasiłek dla opiekuna jest skierowany wyłącznie do osób, które na skutek ww. nowelizacji utraciły 1 lipca 2013 r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego i nie spełniły kryterium dochodowego do otrzymania specjalnego zasiłku opiekuńczego, pozostając bez wsparcia państwa. Zasiłek dla opiekuna z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, ZDO przysługuje w wysokości 620,00 zł miesięcznie i nie jest świadczeniem uzależnionym od dochodu. Realizację świadczenia przedstawia tabela nr 11.

Tab. 11. Realizacja zasiłku dla opiekuna przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w latach 2021 -2023

Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2021 r.	Kwota świadczeń	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2022 r.	Kwota świadczeń	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2023 r.	Kwota świadczeń
Zasiłek dla opiekuna	6	45 260,00 zł	4	21 700,00 zł	1	8060,00 zł
Razem:	X	45 260,00 zł	X	21 700,00 zł	X	8 060,00 zł

Źródło: opracowanie własne

Tabela nr. 11 wskazuje, że w analizowanym przedziale czasowym coraz mniej osób korzysta z zasiłku dla opiekuna, podyktowane jest to faktem, że w analizowanym przedziale czasowym systematycznie wzrastała liczba osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, które co rocznie jest waloryzowane.

Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. W 2023r przysługiwało:

- 1) matce albo ojcu,
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną, w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne w 2023 r. wynosiło **2 458 zł** miesięcznie, od 1 stycznia 2024 r. wynosi **2 988 zł** miesięcznie.

Przyznanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego.

Osobom, o których mowa w pkt 4, innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki, świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, w przypadku gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 2) nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 3) nie ma osób, o których mowa w pkt 2 i 3, lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

- 1) nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia.

Realizację świadczenia przedstawia tabela nr 12.

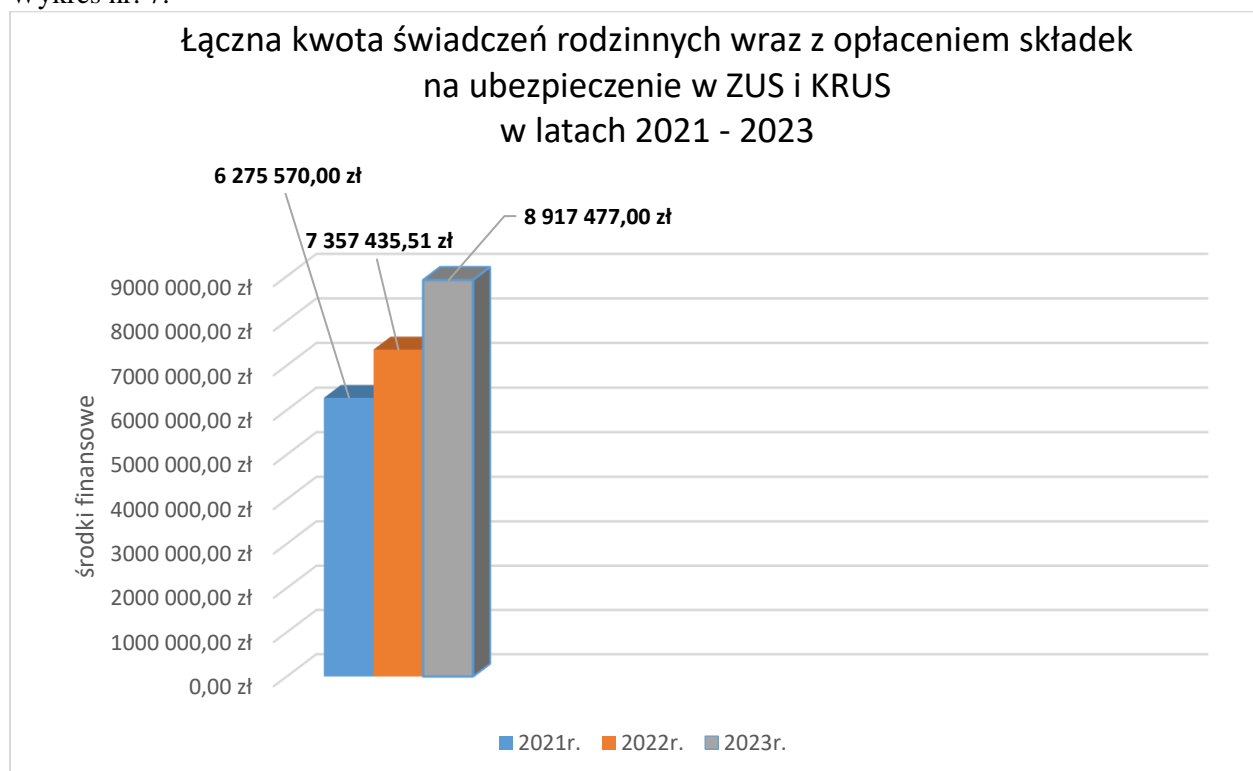
Tab. 12. Realizacja świadczenia pielęgnacyjnego przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w latach 2021 - 2023

Rodzaj świadczenia	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2021 r.	Kwota świadczeń wypłaconych w 2021 r.	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2022 r.	Kwota świadczeń wypłaconych w 2022 r.	Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2023 r.	Kwota świadczeń wypłaconych w 2022 r.
Świadczenie pielęgnacyjne	125	2 383 884 zł	153	3 526 280,00 zł	176	4 644 805,00 zł
Razem:	X	2 383 884 zł	X	3 526 280,00 zł	X	4 644 805,00 zł

Źródło: opracowanie własne

Analiza zawarta w powyższej tabeli wskazuje, że w ostatnich trzech latach systematycznie wzrastała liczba mieszkańców pobierających świadczenie pielęgnacyjne w Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Morawicy.

Wykres nr. 7.

Wykres nr. 7 wskazuje, że w 2023 r. znacząco wzrosła kwota wypłaconych świadczeń rodzinnych wraz z opłaceniem składki na ubezpieczenie społeczne w ZUS i KRUS, podyktowane jest to wzrostem kwoty zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz zwiększeniem liczby osób pobierających świadczenia i uprawnionych do ubezpieczenia.

9. FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

Zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów świadczenia z **funduszu alimentacyjnego**, mogą otrzymywać osoby na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli egzekucja jest bezskuteczna, do ukończenia 18 roku życia albo w przypadku, gdy osoba uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, lub w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo.

Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty **1209,00 zł**.

Tab. 13. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacone przez Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w latach 2021 - 2023

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia w 2021 r.	Kwota świadczeń wypłaconych w 2021 r.	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia w 2022 r.	Kwota świadczeń wypłaconych w 2022 r.	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia w 2023 r.	Kwota świadczeń wypłaconych w 2023 r.
Fundusz alimentacyjny	33	276 524,76 zł	40	253 440,32 zł	31	270 308,44 zł
Razem:	X	276 524,76 zł	X	253 440,32 zł	X	270 308,44 zł

Źródło: opracowanie własne

Stan należności na dzień 31.12.2023 r. wyniósł 3 562 887,00 zł natomiast wyegzekwowano kwotę 156 897,06 zł od dłużników alimentacyjnych, których było **51**.

10. ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZE

Od kwietnia 2016 r. jest realizowana ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, której celem jest częściowe pokrywanie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka. Świadczenie przysługuje w wysokości 500 zł a od stycznia 2024 r w wysokości 800 zł na dziecko do ukończenia 18 r.ż. Od lipca 2019 r. świadczenie bez kryterium dochodowego przysługuje na każde dziecko.

Od 1 czerwca 2022 r. świadczenie wychowawcze jest realizowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, natomiast przez tut. ośrodek jest nadal realizowane w ramach koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

11. ŚWIADCZENIA POZAUSTAWOWE Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Zgodnie z ustawą z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego "Posiłek w szkole i w domu" (Dz.U. z 2005r. Nr 267, poz. 2259) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M.P. z 2018r, poz. 1007), realizowane były działania dotyczące w szczególności zapewnienia pomocy w zakresie dożywiania:

- dzieciom do 7 roku życia;
- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej;
- osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym.

W ramach realizacji Programu „Posiłek w szkole i w domu” osoby uprawnione otrzymują: gorący posiłek lub świadczenie pieniężne na zakup posiłku. Zgodnie z założeniami Programu świadczenie pieniężne jest przyznawane w przypadku braku możliwości zapewnienia gorącego posiłku (np. z powodu trudności w dotarciu do jadalni) lub gdy przyznanie pomocy w formie posiłku byłoby nieuzasadnione z uwagi na sytuację zdrowotną osoby uprawnionej (np. choroba wymagająca stosowania specjalistycznej diety).

W roku 2023 pomocą w formie posiłku w szkole z programu „Posiłek w szkole i w domu” łącznie zostało objętych **47** dzieci na kwotę **29 430,00 zł**, natomiast w formie zasiłku celowego na zakup żywności objętych zostało 74 rodziny na kwotę **105 070,00 zł**. Całość programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2023 roku stanowiła kwotę **134 500,00 zł** z czego udział środków własnych wyniósł **26 900,00 zł** a dotacji **107 600,00 zł**.

12. DODATKOWA DZIAŁALNOŚĆ PODEJMOWANA PRZEZ MIEJSKO - GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W MORAWICY W 2023 ROKU

1) Żywność unijna - Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020 - Podprogram 2021 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym

W 2020 roku Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy przystąpił do Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 – Podprogram 2021 Plus, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, który zakończył się we wrześniu 2023 r.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pomoc w postaci paczki żywnościowej może być przekazywana do osób spełniających kryteria kwalifikowalności do statusu osoby najbardziej potrzebującej, tj. osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, spełniających kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, uzyskujące dochód nie przekraczający 220% a od maja 2023r 235% kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej:

- **1707,20 zł /1823,60 zł** dla osoby samotnie gospodarującej
- **1320,00 zł /1410,00 zł** dla osoby w rodzinie

na podstawie skierowania wystawionego przez właściwy terytorialnie Ośrodek Pomocy Społecznej, lub w przypadku osoby bezdomnej – oświadczenia podpisanego w organizacji.

Celem Programu było dotarcie z pomocą żywnościową do grup osób najbardziej potrzebujących z terenu Miasta i Gminy Morawica.

W przypadku naszej gminy umowa została podpisana pomiędzy Miejsko – Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Morawicy a Caritas Diecezji Kieleckiej. W sprawie realizacji Programu podpisano także porozumienie określające warunki współpracy pomiędzy Parafią w Brzezinach i MGOPS w Morawicy. W ramach Programu Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy wydał **141 skierowań** i objął wsparciem żywnościowym 345 osób, natomiast do Parafii w Brzezinach wydano **35 skierowań** i objęto pomocą 80 osób. W ramach Podprogramu 2021 Plus w siedzibie tutejszego Ośrodka oraz w świetlicy w Brzezinach odbyły się prowadzone przez trenerów Caritas Diecezji Kieleckiej warsztaty z zakresu: edukacji ekonomicznej oraz dietetyki. Każda z osób zakwalifikowanych do Programu otrzymała paczki żywnościowe, a w nich 6 produktów. Rodziny i osoby, które otrzymały skierowania były na bieżąco informowane przez pracowników socjalnych z Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy o kolejnych terminach wydawania

żywności. W Parafii w Brzezinach dystrybucję żywności prowadził Parafialny Zespół Caritas. Ogółem wydano prawie 4 tony żywności.

2) Program p.n. „Płyniemy po sprawność”

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy realizuje program pn. „Płyniemy po sprawność”, który został przyjęty uchwałą Nr XVI/184/16 Rady Gminy Morawica w dniu 14 kwietnia 2016 r., zmieniony uchwałą nr XXXVI/410/17 Rady Gminy Morawica z dnia 28 grudnia 2017 r.

W 2021 roku uchwałą Nr XXXV/330/21 Rady Miejskiej w Morawicy z dnia 19 maja 2021 r. w sprawie Programu „Płyniemy po sprawność” zmieniono limity wejść dla osób uprawnionych do korzystania z basenu w ramach Programu.

W ramach Programu wstęp do krytej pływalni i bezpłatne korzystanie z urządzeń przysługuje:

- 1) dzieciom i młodzieży do 16 roku życia posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności wraz z jednym opiekunem – bez limitu wejść;
- 2) osobom od 16 do 24 roku życia, posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym wraz z jednym opiekunem – bez limitu wejść;
- 3) osobom od 16 do 24 roku życia, posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym wraz z jednym opiekunem – cztery wejścia w miesiącu.

W celu uregulowania zasad współpracy pomiędzy Miejsko - Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Morawicy, a „Koral” Sport i Rekreacja Sp. z o.o. zostało podpisane porozumienie. Program jest skierowany do dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do 24 roku życia zamieszkujących na terenie Miasta i Gminy Morawica. Koszt programu w 2023 roku wyniósł **13.255,55 zł.**

3) Program „Korpus Wsparcia Seniorów”

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy realizował Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na 2023 rok. Program realizowany był w terminie od dnia 1 stycznia 2023r. do 31 grudnia 2023r.

Realizacja programu „Korpus Wsparcia Seniorów” obejmowała swoim zakresem moduł II, który miał na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania 15 osób starszych przez zwiększenie dostępu do „opieki na odległość” poprzez zakup tzw. opasek bezpieczeństwa z systemem obsługi – środki wykorzystane **6 000,00 zł** w tym dotacja **3 336,00 zł** i środki własne **2 664,00 zł.**

4) Projekt „Wypożyczalnia sprzętu pielęgnacyjnego i wspomagająco – rehabilitacyjnego dla mieszkańców Miasta i Gminy Morawica ”

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy do dnia 28 lutego 2023r realizował projekt „Wypożyczalnia sprzętu pielęgnacyjnego i wspomagająco – rehabilitacyjnego dla mieszkańców Miasta i Gminy Morawica ” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Poddziałania 9.2.2 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020. Numer projektu RPSW.09.02.02-26-0005/21. Od 1 marca 2023r przez 18 m-cy kontynuuje zadania w ramach trwałości projektu.

W ramach w/w projektu oraz jego trwałości kontynuuje wsparcie w formie długoterminowej opieki pielęgnarskiej oraz wsparcie psychologiczne dla mieszkańców Miasta i Gminy Morawica jak również

prowadzi wypożyczalnie sprzętu pielęgnacyjnego i wspomagająco – rehabilitacyjnego, która znajduje się w budynku Straży Pożarnej w Morawicy przy ulicy Pińczowskiej 20.

Mieszkańcy Miasta i Gminy Morawica mogą wypożyczyć sprzęt bezpłatnie, po uprzednim złożeniu wniosku i dołączeniu zaświadczenia lekarskiego o potrzebie korzystania z określonego sprzętu. W ramach projektu zatrudnia się pracownika, który jest odpowiedzialny za wypożyczanie sprzętu, prowadzi doradztwo i treningi z zakresu samoobsługi wypożyczonego sprzętu, jego złożenia/rozłożenia i przygotowaniu warunków do opieki domowej w miejscu zamieszkania osób wypożyczających sprzęt. Oferujemy: łóżka rehabilitacyjne, koncentrator tlenu, wózki inwalidzkie z funkcją stabilizacji, wózki inwalidzkie, krzesła toaletowe, pionizator (dla dzieci i dla osób dorosłych), podnośniki, balkoniki, kule pachowe, kule łokciowe, materace przeciwodleżynowe, materace zmiennociśnieniowe, chodziki, podnośniki wannowe, szyny podjazdowe, ssak elektryczny, rowery trójkołowe (dla dziecka i dla osoby dorosłej). Na dzień 31.12.2023 r. zawarto **27** umów o użyczenie sprzętu.

Środki przeznaczone na realizację projektu w 2023r wynosiły **78 457,36 zł** w tym środki zewnętrzne **38 642,82 zł** i środki własne gminy **39 814,54 zł**.

5) Programy: „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023 oraz „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w 2023 r. realizował dwa programy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej finansowane ze środków **Funduszu Solidarnościowego**:

„Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2023

Głównym celem Programu było wprowadzenie usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla uczestników Programu:

- 1) dzieci do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji (pkt 7 i 8) oraz
- 2) osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o niepełnosprawności: o stopniu znacznym lub o stopniu umiarkowanym, lub traktowane na równi do wymienionych zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573).

Osoby te miały możliwość skorzystania z pomocy asystenta m.in. przy wykonywaniu codziennych czynności czy podejmowaniu aktywności społecznej. Program miał na celu również przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu w/w osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie im uczestnictwa w wydarzeniach społecznych, kulturalnych czy sportowych. Wsparciem **42** asystentów objętych zostało **51** osób niepełnosprawnych z Miasta i Gminy Morawica. Koszt programu wyniósł **694 873,45 zł**.

„Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023.

Głównym celem Programu było wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

- 1) dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności,
- 2) osobami posiadającymi:

- orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności (zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573) albo
- orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (zgodnie z art. 5 i art. 62 ww. ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych) poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej.

Usługi opieki wytchnieniowej przysługiwały w przypadku zamieszkiwania członka rodziny lub opiekuna we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą niepełnosprawną i sprawującą całodobową opiekę nad tą osobą. Wsparciem 6 osób sprawujących usługę „Opieki wytchnieniowej” na terenie Miasta i Gminy Morawica w formie pobytu dziennego objętych zostało **7** osób niepełnosprawnych z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz **2** osoby w ramach pobytu całodobowego.

Koszt programu wyniósł:

- w ramach pobytu całodobowego – **8.099,00 zł**,
- w ramach pobytu dziennego - **51.393,99 zł**.

6) Pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 103 z późn. zm.) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy w 2023 r. udzielił pomocy obywatelom Ukrainy w formie:

- jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300,00 zł na osobę dla **18** osób na łączną kwotę **5.400 zł**,
- zapewnienia posiłku dla **4** dzieci na łączną kwotę **1.141,00 zł**.
- zasiłku okresowego dla **6** osób na łączną kwotę **5.683,80 zł**,

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy na **84** pozytywnie rozpatrzonych wniosków od osób fizycznych, którzy zapewнили zakwaterowanie i wyżywienie dla **146** obywateli Ukrainy zamieszkujących na terenie Miasta i Gminy Morawica wypłacił **199 920,00 zł**.

7) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Morawicy

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, GKRPA w Morawicy realizuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Uchwałą Nr XLVI/448/22 Rady Miejskiej w Morawicy z dnia 30 marca 2022 roku przyjęto Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy Morawica na lata 2022-2025.

Celem Programu jest ograniczenie społecznych, ekonomicznych i zdrowotnych skutków wynikających z uzależnienia od środków psychoaktywnych – alkoholu i narkotyków poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców oraz skuteczne oddziaływania na osoby uzależnione i współuzależnione.

Tab. 14. Liczba wniosków, które wpłynęły do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Morawicy w latach 2021-2023

Liczba złożonych wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2021	2022	2023
Liczba wniosków, która wpłynęła do GKRPA, przez:	66	38	43
funkcjonariuszy Policji	4	4	3
w ramach procedury Niebieskiej Karty	7	4	2
Rodzinę	34	20	34
Prokuraturę	19	8	2
Inne OPS	2	2	-
Inne Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	-	-	1
Kurator	-	-	1

Z analizy tabeli wynika, że w minionym roku to członkowie rodzin najczęściej składali wnioski do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Morawicy.

Tab. 15. Sposób zakończenia wniosków, które wpłynęły do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Morawicy w latach 2021-2023

Sposób zakończenia wniosków	2021	2022	2023
Wycofanie	4	6	6
Przesłanie do Sądu Rejonowego	34	18	12
Zakończenie - brak uzależnienia	6	3	3
Zgon przed zakończeniem postępowania	-	1	-
Zakończony – skierowanie do Szpitala	3	4	7
Zakończony – skierowanie do Poradnia	9	5	6
Przesłane do innych Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	4	2	1
Przeniesione na rok 2024	-	1	4
Brak przesłanek do przesłanie do Sądu	10	-	-
Brak podjęcia postępowania leczenie psychiatryczne	-	-	1
Pobyty w AŚ (Areszt Śledczy), przed podjęciem działań	-	-	-
Zakończone w inny sposób	-	-	3

Analizując powyższą tabelę zauważa się że najczęstszą formą zakończenia wniosków, które wpłynęły do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Morawicy jest ich skierowanie do Sądu z uwagi na brak współpracy osoby zgłoszonej na leczenie.

8) Dodatek elektryczny

Na mocy ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (Dz. U. 2022 r. Poz. 2127) Miejsko –

Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Morawicy realizował wypłaty dodatków elektrycznych. Dodatek elektryczny to jednorazowe wsparcie finansowe dla odbiorców, dla których głównym źródłem ogrzewania jest energia elektryczna.

Dodatek wynosił:

- 1 000 zł – dla gospodarstw domowych zużywających do 5 MWh rocznie
- 1 500 zł – dla gospodarstw domowych zużywających powyżej 5 MWh rocznie

Z tytułu dodatków elektrycznych została wypłacona kwota 44 500,00zł.

9) Dodatek gazowy

Zgodnie z ustawą z dnia 15 grudnia 2022r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz.U. 2022, poz. 2687 ze zm.), Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy realizuje zadanie z zakresu przyznawania i wypłaty refundacji podatku VAT odbiorcom paliw gazowych.

Zgodnie z tą ustawą, są kontynuowane działania osłonowe m.in. dla gospodarstw domowych, które zużywają paliwa gazowe do celów grzewczych. **Osoby, które ogrzewają mieszkanie lub dom gazem, będą mogły otrzymać zwrot podatku VAT od ceny gazu dostarczonego w 2023 r oraz od stycznia do czerwca 2024r**

Refundacja podatku VAT przysługuje:

- gospodarstwu domowemu, które jako główne źródło ogrzewania wykorzystuje kocioł na paliwa gazowe, posiada źródło ogrzewania zostało wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków CEEB
- gospodarstwu domowemu, którego przeciętne miesięczne dochody:

- w przypadku gospodarstwa jednoosobowego, nie przekraczają **2100 zł** lub

- w przypadku gospodarstwa wieloosobowego nie przekraczają **1500 zł** na osobę.

W przypadku wniosków złożonych od 1 stycznia do 31 lipca 2023 r. obowiązywał dochód z 2021 r.

W przypadku wniosków złożonych od 1 sierpnia 2023 r. - dochód z 2022 r.

Wysokość „dodatku gazowego” odpowiada wysokości podatku VAT wynikającemu z opłaconej faktury dokumentującej dostarczenie paliw gazowych od dnia 1 stycznia 2023r. do 31 grudnia 2023r. oraz od stycznia 2024r. do czerwca 2024r.

W 2023r. zostały złożone 144 wnioski i wypłacono z tego tytułu łączną kwotę 35 881,18zł.

13 . POTRZEBY MIEJSKO – GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W MORAWICY

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku **„Kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy całoroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.”**

Podstawą do określenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest diagnoza problemów społecznych prowadzona na bieżąco przez Ośrodek, który gromadzi dane dotyczące sytuacji rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej mieszkańców Miasta i Gminy Morawica korzystających z pomocy oraz dane przekazywane przez inne podmioty, działające w systemie pomocy społecznej, a także analiza zasobów Miasta i Gminy Morawica w sferze socjalnej.

W związku z powyższym Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Morawicy określa następujące, najważniejsze potrzeby w zakresie pomocy społecznej:

- W gminie rośnie liczba osób wieku poprodukcyjnym oraz starszym, znacząco rosną potrzeby dotyczące tej grupy mieszkańców. Dla osób, które wymagają zapewnienia odpowiednich warunków w domu należy zadbać o środki na świadczenie usług opiekuńczych, a dla osób całkowicie zależnych od innych i nie mających odpowiednich warunków domowych trzeba przewidzieć środki na pokrycie kosztów umieszczenia w domu pomocy społecznej.
- W związku z częstymi zmianami przepisów prawa i przekazywaniem nowych zadań do realizacji przez pracowników Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy należy zapewnić środki na szkolenia dla pracowników celem podnoszenia i doskonalenia kompetencji zawodowych.
- Zabezpieczenie środków na trwałość projektów realizowanych dla mieszkańców Miasta i Gminy Morawica
- W związku z coraz większym zainteresowaniem seniorów i osób niepełnosprawnych z terenu gminy Morawica należy zapewnić większe środki finansowe na realizację programu Korpus Wsparcia i program „Płyniemy po sprawność”.

/-/ Justyna Cesarz – Soja

Kierownik

Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Morawicy